

Bijlage

Op elkaar bouwen?

Solidariteit in Nederland op het gebied
van wonen

Maike den Draak

Inhoud

A	Onderzoeksmethoden.....	3
A.1	Analyse databestand WoON	3
A.2	Focusgroepstudie	4
A.3	Expertbijeenkomsten	6
A.4	Vignetstudie	7
	Literatuur.....	12

A Onderzoeksmethoden

Voor het onderzoek *Op elkaar bouwen? Solidariteit in Nederland op het gebied van wonen* is gebruikgemaakt van verschillende onderzoekstechnieken, zowel kwalitatieve als kwantitatieve methoden (*mixed-methods*):

- analyse databestand WoON (zie § A.1);
- focusgroepstudie onder burgers (zie § A.2);
- expertmeetings met beleidsmakers en kenniswerkers (zie § A.3); en
- een kwantitatieve vignetstudie onder burgers (zie § A.4).

De verschillende onderdelen worden in deze bijlage kort beschreven. Naast deze onderdelen vond een verkenning van de literatuur over wonen plaats, die in hoofdstuk 2 van het rapport en in achtergronddocument 1 verwerkt is.

A.1 Analyse databestand WoON

Aan de hand van analyse van het databestand WoonOnderzoek Nederland (WoON)¹ van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) brengen we in kaart welke ongelijkheden spelen tussen verschillende groepen mensen op de woningmarkt (onderzoeksvraag 1).

Het WoON

Het WoON is een grootschalig enquêteonderzoek onder mensen van 18 jaar en ouder in particuliere huishoudens. Het bestaat sinds 2006 en wordt driejaarlijks gehouden. Voor het WoON 2021 werden in de periode augustus 2020 tot en met september 2021 bijna 46.700 personen ondervraagd (BZK 2022). In de enquête komen vragen aan de orde over onder meer de huishoudenssamenstelling, kenmerken van de woning en directe leefomgeving, woonlasten, verhuizingen en woonwensen. Daarnaast zijn diverse registergegevens van het CBS aan het WoON gekoppeld, zoals gegevens over het inkomen van huishoudens en de WOZ-waarde van woningen. De gegevens in het WoON schetsen een representatief beeld van de woonsituaties van mensen in Nederland en de mate waarin ze onderling verschillen. Ze hebben betrekking op huishoudens in een zelfstandige woning, mensen van 18 jaar of ouder die inwonen bij een zelfstandig wonend huishouden (vaak als kind bij de ouders) en mensen van 18 jaar of ouder die in wooneenheden (bv. studentenflats) wonen. Echter, mensen die in een instelling wonen (bv. een zorginstelling) en mensen die dakloos zijn vallen buiten de reikwijdte van de enquête.

Analyses

Voor de analyses zijn de WoON-gegevens voor de periode 2009 tot en met 2021 gebruikt, met het accent op de recente editie van 2021. In de analyse kijken we naar: a) welke ongelijkheden op het gebied van huisvesting zichtbaar zijn tussen verschillende groepen die in een zelfstandige woning wonen en b) welke ongelijkheden in slaagkansen op het domein wonen zichtbaar zijn tussen verschillende groepen woningzoekenden. De gebruikte gegevens betreffen huishoudens in een zelfstandige woning (ook aangeduid als ‘zelfstandig wonende huishoudens’). Dat is een woning

¹ Zie www.woononderzoek.nl.

bestemd voor permanente bewoning, met eigen toilet, keuken en badkamer.² Qua eigendom kan het een koopwoning, corporatie- of particuliere huurwoning zijn.³

Voor de analyse van woningzoekenden in 2021 zijn daarnaast ook gegevens gebruikt van 18-plussers die inwonen, in verreweg de meeste gevallen (89%) als kind bij de ouders. We onderscheiden de mensen die in het afgelopen halfjaar (of langer) actief⁴ hebben gezocht naar een (andere) woning en degenen die dit niet deden ('geen actieve verhuiswens'). Vervolgens bekijken we of de actieve zoekers wel of geen succes hebben bij het zoeken ('zocht met succes' en 'zocht zonder succes').⁵ Voor alle duidelijkheid: degenen die 'zochten met succes' zijn nog niet verhuisd op het moment van ondervraging; informatie over hun woning betreft dan ook de huidige woning.

A.2 Focusgroepstudie

Met de focusgroepstudie willen we meer inzicht krijgen in hoe burgers aankijken tegen ongelijkheden op het gebied van wonen, met wie en onder welke omstandigheden zij zich solidair tonen binnen het beleidsdomein wonen, en welke rol eigenbelang speelt (onderzoeksvragen 1 t/m 3).

Aanpak

De focusgroepen vonden plaats in de periode augustus tot en met september 2022 en werden uitgevoerd door I&O Research. In totaal namen 59 respondenten deel; 30 vrouwen en 29 mannen. De meesten van hen waren geworven uit het I&O Research Panel en enkelen via de sneeuwbalmethode. De jongste deelnemer aan de focusgroepen was 19 jaar en de oudste 86 jaar. De ruime meerderheid van de deelnemers was hbo- of wo-opgeleid, de rest havo/vwo/mbo-opgeleid en enkelen basisonderwijs/vmbo-opgeleid. Daarnaast woonde een meerderheid van de deelnemers in (zeer) sterk stedelijke gebieden en ongeveer een kwart in niet, weinig of matig stedelijke gebieden. De deelnemers waren ingedeeld in tien focusgroepen, met een minimum van twee en een maximum van acht deelnemers. Voor het samenstellen van de focusgroepen was de woonsituatie en woonplaats van de respondenten leidend. De deelnemende groepen bestonden uit:

- starters (regio's Alkmaar en Utrecht);
- ouders van zoekende kinderen (regio Amsterdam);
- spoedzoekers (regio Utrecht);
- bewoners van en zoekenden naar sociale huurwoningen (regio's Assen en Rotterdam);
- particuliere huurwoningen (regio's Deventer en Eindhoven); en
- koopwoningen (regio's Almere en Weert).

De groep met starters omvatte mensen die op zoek zijn naar hun eerste koopwoning of eerste zelfstandige huurwoning, of die in het afgelopen jaar hun eerste koop- of huurwoning betrokken.

2 BZK (2022: 98) hanteert als definitie voor een zelfstandige woning 'een gebouw of deel van een gebouw dat volgens de bouw of verbouw blijvend is bestemd voor permanente bewoning. Bovendien is onder andere vereist dat bij de bouw of verbouw aan de op dat moment bestaande bouwtechnische voorschriften voor woningen is voldaan. Een zelfstandige woning betreft een (deel van een) gebouw met een woonfunctie waar voorzieningen als toilet, keuken en badkamer niet gedeeld hoeven worden met andere huishoudens.'

3 Woningcorporaties verhuren sociale huurwoningen aan mensen met een laag inkomen. Een aantal corporaties verhuurt ook huurwoningen in de vrije sector. Hun aandeel is niet exact bekend, maar ligt waarschijnlijk in de orde van enkele procenten van het totale aantal huurwoningen van corporaties (Hoetjes et al. 2021).

4 De vraagtekst luidt 'Bent u al minstens een half jaar actief bezig om een andere woning te vinden?'.

5 Ook in het geval dat iemand terug bij de ouders gaat wonen telt dit in deze analyse als 'zocht met succes'. Van degenen die de afgelopen twee jaar verhuisden ging 5% (terug) naar de eigen ouders. Twee derde van hen was jonger dan 25 jaar, en nog eens een kwart tussen de 25 en 34 jaar oud.

De groep met spoedzoekers omvatte mensen die momenteel of in de afgelopen twee jaar met spoed op zoek zijn geweest omdat ze hun woning uit moesten of dreigden te verliezen.

De gesprekken duurden twee uur. De gespreksleidraad werd ontwikkeld in nauw overleg tussen het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en I&O Research. Achtereenvolgens kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- a kennismaking en associatie vanuit eigen ervaring met de Nederlandse woningmarkt;
- b ongelijkheden op de woningmarkt en categorisatie daarvan;
- c (on)rechtvaardigheid van de ongelijkheden; en
- d solidariteit op basis van casussen.

Daarbij werden verschillende instrumenten en werkvormen toegepast, waaronder associatiekaarten of kaarten met een afbeelding (ad a) en narratieven of casussen (ad d).

Besproken casussen

Solidariteit op de woningmarkt is een tamelijk abstract thema, wat het lastig maakt om te bespreken. Daarom is ervoor gekozen om de burgers in de focusgroepen een aantal casussen voor te leggen en deze te bespreken. Een casus spreekt tot de verbeelding van mensen en helpt om de meningen te verkennen en discussie te stimuleren. De casussen betroffen woonsituaties en -dilemma's van fictieve personen en hadden de volgende onderwerpen:

- fiscale voordelen voor woningeigenaren;
- voorrangscriteria voor groepen;
- de 'jubelton' (belastingvrij schenken);⁶
- goedkoop scheefhuren;
- het delen van een (te) grote woning; en
- bouwen met verlies van uitzicht.

Bij de keuze van de casussen speelde mee of ze voor mensen een voorstelbaar dilemma kunnen zijn. Daarnaast is getracht om variatie aan te brengen in het type hulpbron dat (her)verdeeld zou kunnen worden (woonruimte, ruimte/grond en financiële middelen) en in de betrokken dimensies van huisvesting (betaalbaarheid, toegankelijkheid en leefomgeving).

Bij iedere casus werden dezelfde vragen gesteld op papier: of men de bestaande situatie of verschillen tussen personen acceptabel vindt, welke acties men kan bedenken om de situatie te veranderen of op te lossen en welke rollen er zijn weggelegd voor wie. De mondelinge bespreking was minder gelijkvormig door natuurlijk verloop van de gesprekken.

Per focusgroep legden we drie casussen voor: twee casussen die relevant zijn voor de woonsituatie van de deelnemers zelf en een casus die vermoedelijk verder van de eigen situatie af staat. Door omstandigheden werden tijdens de focusgroepen van de sociale huurders regio Assen en de particuliere huurders regio Eindhoven slechts twee casussen besproken (zie tabel A.1).

⁶ Met de 'jubelton' wordt bedoeld op de regeling waarmee ouders hun kinderen tussen de 18 en 40 jaar eenmalig belastingvrij een ton konden schenken voor de aanschaf van een woning. In 2023 was het belastingvrije bedrag sterk verlaagd naar 28.497 euro en vanaf 1 januari 2024 bestaat deze vrijstelling niet meer. Wel hoort een eenmalig verhoogde schenking nog tot de mogelijkheden.

Tabel A.1 Besproken casussen per focusgroep

focusgroep	casussen	totaal aantal
ouders van zoekende kinderen, regio Amsterdam	jubelton, woningdelen, bouwen met verlies van uitzicht	3
sociale huurders 1, regio Assen	scheefhuren, voorrangsgroepen	2
sociale huurders 2, regio Rotterdam	jubelton, scheefhuren, voorrangsgroepen	3
particuliere huurders 1, regio Deventer	fiscale voordelen, scheefhuren, voorrangsgroepen	3
particuliere huurders 2, regio Eindhoven	fiscale voordelen, scheefhuren	2
starters 1, regio Utrecht	jubelton, woningdelen, bouwen met verlies van uitzicht	3
starters 2, regio Alkmaar	jubelton, woningdelen, bouwen met verlies van uitzicht	3
woningeigenaren 1, regio Almere	fiscale voordelen, bouwen met verlies van uitzicht, voorrangsgroepen	3
woningeigenaren 2, regio Weert	fiscale voordelen, bouwen met verlies van uitzicht, voorrangsgroepen	3
spoedzoekers, regio Utrecht	fiscale voordelen, scheefhuren, woningdelen	3

Bron: Van der Mark et al. (2022)

Analyse

Van de focusgroepgesprekken werden video- en audio-opnames gemaakt en de gesprekken werden vervolgens woordelijk getranscribeerd op persoonsniveau en geanonimiseerd. Van alle fysieke uitkomsten van de focusgroepen (post-its en sheets) zijn foto's gemaakt. De codering en analyse van het materiaal vond plaats met behulp van het softwareprogramma ATLAS.ti. I&O Research analyseerde het materiaal en schreef voor het SCP een rapport (Van der Mark et al. 2022, opgenomen als achtergronddocument 2 bij deze publicatie).⁷

A.3 Expertbijeenkomsten

De expertbijeenkomsten zijn bedoeld om meer inzicht te krijgen in de vraagstukken en dilemma's die spelen rond (toekomstig) beleid op het gebied van wonen en de verwachtingen die er zijn over het gedrag van burgers (onderzoeksvragen 1 t/m 3). Dit onderdeel bestond uit drie online bijeenkomsten met beleidsmakers en kenniswerkers: 1) met nationale beleidsmakers op het gebied van wonen (6 personen), 2) met lokale en regionale beleidsmakers op het gebied van wonen (3 personen) en 3) met medewerkers van kennisorganisaties en wetenschappelijke deskundigen (6 personen). De gesprekken vonden plaats in de periode september tot en met december 2022, onder de gespreksleiding van Kessels & Smit.

Van tevoren stuurden we een discussiestuk met vragen naar de deelnemers, zodat zij zich konden voorbereiden. Daarbij was de centrale vraag welke herverdelingsvraagstukken en dilemma's spelen rond (toekomstig) beleid op het gebied van wonen en welke rol de deskundige daarin voor burgers ziet weggelegd. De subvragen in het discussiestuk werden tijdens de gesprekken stuk voor stuk ingebracht:

- Wat zijn de belangrijkste herverdelingsvraagstukken en dilemma's die het oplossen van het woonvraagstuk in de weg staan?
- Waar en hoe zouden burgers kunnen bijdragen aan oplossingen? En welke rol speelt solidariteit (direct of indirect) daarin?

⁷ De onderzoekers die namens I&O Research bij de analyse betrokken waren, zijn: Elise van der Mark, Ad van Fessem en Ester Hilhorst.

- Zijn er al vormen van solidariteit tussen burgers zichtbaar op het domein wonen? Zo ja, welke vormen en tussen welke groepen mensen?

Na het inbrengen van elke vraag werd de deelnemers gevraagd een eerste reactie in de chat te typen. Vervolgens werd gevraagd naar een mondelinge toelichting en sprak men verder over de ingebrachte onderwerpen. De gesprekken waren verkennend. De reacties van de deskundigen zijn gestoeld op zowel hun professionele als hun persoonlijke ervaringen en inzichten.

Van de online bijeenkomsten werden opnames gemaakt en de gesprekken werden vervolgens woordelijk getranscribeerd op persoonsniveau en geanonimiseerd. De codering van de transcripties en chats vond plaats met behulp van het softwareprogramma ATLAS.ti.

A.4 Vignetstudie

Uit de focusgroepstudie en expertbijeenkomsten bleek dat mensen meerdere factoren en voorwaarden tegen elkaar afwegen bij solidariteitsvraagstukken op de woningmarkt. Om meer inzicht te krijgen in hoe mensen verschillende factoren wegen, hebben we een zogenoemde vignetstudie uitgevoerd (onderzoeksvraag 3). Een dergelijke studie is geschikt om complexe beslissingen te onderzoeken waarbij mensen zelf niet altijd bewust zijn van de factoren die hun keuzes beïnvloeden. Daarnaast biedt het de mogelijkheid om te onderzoeken of er verschillen te zien zijn tussen groepen mensen (onderzoeksvraag 2).

Het vignet

In het vignetexperiment kregen respondenten van het LISS panel een hypothetische situatie voorgelegd over woningbouwplannen in hun woonomgeving (zie de paragraaf ‘Steekproef’ hierna voor meer informatie over het LISS panel). In deze casus konden meerdere factoren verwerkt worden, bijvoorbeeld de bijdrage aan de oplossing van het woningtekort, wie ermee geholpen worden en de verwachte gevolgen voor de respondent. Bovendien kan een casus over woningbouw iedereen raken of ‘overkomen’; armer of rijker, jonger of ouder, huurder of eigenaar.

De vragenlijst begon met een korte introductie tot het woningvraagstuk of probleem: ‘Er zijn te weinig huur- en koopwoningen in Nederland. Daardoor zijn sommige mensen al jarenlang op zoek naar een goede woning.’ Daarna werd een hypothetische situatie (het vignet) voorgelegd gevolgd door de vraag aan de respondenten hoe zij op deze plannen reageren: (a) of zij vóór zijn, (b) het niet leuk vinden maar accepteren, (c) tegen zijn, of (d) tegen zijn en actie tegen de plannen ondernemen (bv. bezwaar indienen).

Niet alle factoren die in de focusgroepen en expertsessies naar voren waren gekomen konden worden opgenomen in het vignet. Dat was vanwege de leesbaarheid en begrijpelijkheid van het vignet, maar ook omdat sommige factoren zich niet of moeilijk lieten combineren. Of het was lastig om tot een algemene beschrijving te komen waarin iedere respondent zich enigszins kan herkennen, ongeacht diens bestaande woonsituatie. Uiteindelijk hebben we zeven factoren geselecteerd: geboden compensatie, impact voor de respondent (eigenbelang) in de vorm van nabijheid, inspraak, alternatief, nadeel, wie worden geholpen en ervaring van de uitvoerende partij (als proxy voor vertrouwen). Naast de factor impact kennen ook geboden compensatie, inspraak en nadeel een aspect van eigenbelang. De factoren hadden ieder minimaal twee en maximaal vijf niveaus (zie tabel A.2).

Tabel A.2 Overzicht van factoren en bijbehorende niveaus in het vignetexperiment

factor	omschrijving niveaus in het vignet	
geboden compensatie	1	Het verbeteren van de buurt tot een (nog) fijnere woonplek maakt deel uit van het nieuwbouwproject.
	2	Er zal op verschillende plekken in de omgeving meer groen komen. Dit maakt deel uit van het nieuwbouwproject.
	3	<leeg>
impact voor respondent	1	Het project is op minder dan 5 minuten loopafstand van uw huis.
	2	Het project is op 1,5 kilometer afstand van uw huis (20 minuten lopen).
inspraak	1	Bij het maken van de bouwplannen wordt veel rekening gehouden met wat omwonenden van de plannen vinden.
	2	Bij het maken van de bouwplannen wordt weinig rekening gehouden met wat omwonenden van de plannen vinden.
alternatief	1	Als dit project niet doorgaat, dan zullen er in de komende vijf jaar geen woningen bij komen in de gemeente.
	2	Als dit project niet doorgaat, dan is het onbekend of er in de komende jaren woningen in de gemeente zullen bijkomen.
	3	Als dit project niet doorgaat, dan zal de gemeente op zoek gaan naar een andere bouwlocatie.
nadeel genoemd	1	Er komt veel meer verkeersdruk in de omgeving als de woningen er zijn.
	2	Er komt iets meer verkeersdruk in de omgeving als de woningen er zijn.
	3	Er komt niet meer verkeersdruk in de omgeving als de woningen er zijn.
wie geholpen (nood en identiteit)	1	Men verwacht dat er vooral mensen komen te wonen die met spoed een huis zoeken, bijvoorbeeld door een echtscheiding of huiselijk geweld.
	2	Men verwacht dat er vooral mensen komen te wonen die al jarenlang zoeken naar of wachten op een (ander) huis.
	3	Men verwacht dat er vooral mensen komen te wonen uit de gemeente.
	4	Men verwacht dat er vooral mensen komen te wonen uit andere regio's.
	5	Het is nog onbekend wie in de nieuwe woningen komen te wonen.
ervaring van uitvoerende partij	1	De projectontwikkelaar heeft veel ervaring met het bouwen van woonhuizen.
	2	De projectontwikkelaar heeft weinig ervaring met het bouwen van woonhuizen.

Bron: SCP

In totaal werden met de zeven factoren 1080 verschillende variaties of situaties gemaakt.⁸ Elke respondent beoordeelde vier verschillende variaties die *at random* of aselekt werden voorgelegd. De volgorde waarin de zeven factoren werden gepresenteerd verschilde *at random* tussen respondenten. In kader A.1 staat een voorbeeld van een vignet.

Kader A.1 Voorbeeld van vignet

Stelt u zich voor dat er deze plannen zijn om nieuwe woningen te bouwen bij u in de omgeving:

- Het project is op minder dan 5 minuten loopafstand van uw huis.
- Bij het maken van de bouwplannen wordt veel rekening gehouden met wat omwonenden van de plannen vinden.
- De projectontwikkelaar heeft weinig ervaring met het bouwen van woonhuizen.
- Men verwacht dat er vooral mensen komen te wonen die al jarenlang zoeken naar of wachten op een (ander) huis.
- Er komt veel meer verkeersdruk in de omgeving als de woningen er zijn.
- Het verbeteren van de buurt tot een (nog) fijnere woonplek maakt deel uit van het nieuwbouwproject.
- Als dit project niet doorgaat, dan zal de gemeente op zoek gaan naar een andere bouwlocatie.

Hoe reageert u op deze woningbouwplannen bij u in de omgeving?

- 1 Ik ben vóór de plannen.
 - 2 Ik vind het niet leuk, maar accepteer het wel.
 - 3 Ik ben tegen de plannen.
 - 4 Ik ben tegen de plannen en zal er actie tegen ondernemen (bv. bezwaar indienen).
-

Naast de vignetten werden een aantal relevante kenmerken en indicatoren aan de respondent gevraagd in additionele vragen (bv. tevredenheid met eigen woonsituatie, persoonlijke ervaring met het woningtekort, vertrouwen in de medemens). Daarnaast was al veel informatie bekend over de deelnemers aan het LISS panel uit andere vragenlijsten.

Steekproef

De vignetten en een aantal aanvullende vragen zijn in het najaar van 2023 voorgelegd aan respondenten van het LISS panel van Centerdata. De huishoudens die aan het LISS panel deelnemen worden iedere maand gevraagd vragenlijsten in te vullen via internet.⁹ In totaal ontvingen 4447 panelleden van 16 jaar en ouder de vignetvragenlijst en 3420 respondenten vulden die lijst volledig in. In eerste instantie werd één persoon per huishouden getrokken. Wanneer deze persoon na herhaalde oproep niet reageerde, werd in een latere fase een ander persoon uit het huishouden uitgenodigd om deel te nemen. In de analyse nemen we echter slechts één respondent per huishouden mee, te weten degene die als eerste in het huishouden de vragenlijst invulde. Hierdoor ligt het aantal respondenten iets lager, op 3412 volledig ingevulde vragenlijsten (respons 76,6%).

Het LISS panel is gebaseerd op een aselekte steekproef van het CBS en schetst daarmee een zo representatief mogelijk beeld. Toch zijn de respondenten in ons onderzoek niet volledig representatief voor de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder. Tabel A.3 laat zien dat 16-34-

⁸ $2 \times 2 \times 2 \times 5 \times 3 \times 3 \times 3 = 1080$ situaties of varianten.

⁹ Als een huishouden niet beschikt over een computer of internet, dan stelt Centerdata de benodigde apparatuur in bruikleen beschikbaar om alsnog mee te kunnen doen aan het panel.

jarigen, thuiswonende kinderen en mensen in een meerpersoonshuishouden in meer of mindere mate ondervertegenwoordigd zijn. Daarentegen zijn 65-plussers, mensen met een hbo-opleiding, huishoudhoofden en partners, en mensen in een eenpersoonshuishouden in meer of mindere mate oververtegenwoordigd. Om de vertekening te verminderen is in de analyse een weegfactor opgenomen die weegt voor geslacht (twee categorieën), leeftijd (vier categorieën) en opleiding (vijf categorieën). De weging gaat uit van de aanname dat respondenten in de ondervertegenwoordigde categorieën van leeftijd, opleiding en geslacht niet verschillen in hun reacties op de vignetten als mensen in dezelfde categorieën die niet deelnemen.

Analyse

De vignetten zijn geanalyseerd in Stata met *multilevel mixed-effects ordered logistic regressie*. Daarnaast zijn een aantal reactiepatronen geanalyseerd met een multivariate regressieanalyse. Concrete uitspraken die op basis van de vignetstudie gedaan kunnen worden hebben betrekking op het beleid omtrent woningbouwplannen en enkel op de onderzochte factoren. Echter, reflecterend kunnen ook uitspraken gedaan worden over de mechanismen van solidariteit.

Tabel A.3 Sociaal-demografische kenmerken van de respondenten en de Nederlandse populatie, 2023 (in procenten)

	respondenten, ongewogen (n = 3412)	Nederlandse populatie van 16 jaar en ouder,^a 2023
geslacht		
man	47	49
vrouw	53	51
anders	0,2	nb
leeftijd		
16-34 jaar	14	29
35-49 jaar	18	22
50-64 jaar	26	25
≥ 65 jaar	41	24
opleiding		
basisonderwijs	6	9
vmbo	18	20
havo/vwo	10	10
mbo	24	26
hbo	28	21
wo	14	13
onbekend	0,3	1
positie in het huishouden		
huishoudhoofd of partner	95	86
kind dat thuis woont	5	12
overig ^b	0,4	2

	respondenten, ongewogen (n = 3412)	Nederlandse populatie van 16 jaar en ouder,^a 2023
huishoudgrootte		
eenpersoonshuishouden	31	22
meerpersoonshuishouden	69	78
provincie		
Groningen	4	3
Friesland	4	4
Drenthe	3	3
Overijssel	7	7
Flevoland	2	2
Gelderland	13	12
Utrecht	8	8
Noord-Holland	15	17
Zuid-Holland	19	21
Zeeland	2	2
Noord-Brabant	16	15
Limburg	7	7
onbekend	0,3	-
stedelijkheid		
zeer sterk stedelijk	22	25
sterk stedelijk	29	25
matig stedelijk	19	17
weinig stedelijk	17	17
niet stedelijk	13	17
onbekend	0,3	-

nb = niet bekend

a Opleiding: 15-90-jarigen, 1^e kwartaal 2023; Positie en Huishoudgrootte: aandeel van personen in particuliere huishoudens; Stedelijkheid: totale bevolking ongeacht leeftijd.

b Overig: (schoon)ouder, ander familielid, huisgenoot of kostganger.

Bron: SCP/LISS (SOLWON); CBS (StatLine); SCP-bewerking

Literatuur

BZK (2022). *Wonen langs de meetlat. Resultaten van het WoonOnderzoek Nederland 2021*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Hoetjes, Peter, Roos Hoeve, Lianne Wittkämper en Fons Lustenhouwer (2021). *Van niet doen naar niet-DAEB? Enquêteonderzoek naar de niet-DAEB-strategieën van woningcorporaties*. Den Haag: Platform31.

Mark, Elise van der, Ad van Fessem en Ester Hilhorst (2022). *Solidariteit in wonen* (achtergronddocument 2 bij dit rapport). Amsterdam: I&O Research.